

PRAGMATIKUS REGIONALIZMUS PRAGMATIC REGIONALISM

KÉKVÖLGYI WALDORF ISKOLA, PILISSZENTLÁSZLÓ • THE FIRST NEW BUILDING OF KÉKVÖLGY WALDORF SCHOOL

Építész / architect: VALKAI CSABA Szöveg / text: SZABÓ LEVENTE Fotók / photos: BATÁR ZSOLT

„Szépek a waldorfos Waldorf-iskolák, irigykedve nézzük őket külföldön. ... Mintha mind Rudolf Steiner beton Goetheanumának aprócska másolata volna. Holott éppen tőle tudjuk, hogy a jelenségek valódi megragadása mindig csak egyéni (individuális) lehet, ahogy a kezdeményezés (az iniciatíva) és a felelősség is mindig individuális.”¹

Vekerdy Tamás

Egyes épületek annak ellenére gazdagítják a hazai építészeti regionalizmus bizonytalan és többértelmű fogalmával körülírható építészeti viselkedésmintáinkat, hogy létrejöttüket elsősorban pragmatikus szempontok határozzák meg. Ilyen épület a közelmúltból Dévényi Tamás sóskúti „H”-háza² (2011, lásd MÉ 2012/4.), amelyben a regionális, helyi karakter úgy jelenik meg poétikus erővel, hogy az épületet meghatározó szerkezeti raszter, az előírt magastető, a tetőfedés anyagának a zárt és nyitott tereknek megfelelő szigorú dialektikája mind következetesen racionális, ha tetszik – jó értelemben – spekulatív módon határozza meg az épületet. Nincs regionális kifejezésvágy, mégis erős a helyi jelenléte az épületnek. Valkai Csaba új pilisszentlászlói iskolája hasonló tanulságokat hordoz.

„A konfliktusok álrúhás varázslók” – nyilatkozta Lang András,³ a pilisszentlászlói Kékvölgy Waldorf Iskola építőközösségének vezetője, amikor a szülők által szervezett építési és előkészítési folyamat termékeny nehézsége-

iről beszélt egy közelmúltbeli interjúban. A pilisi településen csaknem tíz éve működik Waldorf-iskola, az akkori 30-40 fős létszám mára 200 főssre duzzadt. Az iskolaépítés a megnövekedett helyigény mellett a falu mindennapi életével feszültségben lévő autós forgalom intenzitása miatt is szükségessé vált. Mint a Waldorf-iskolák esetében a világon mindenhol, az építést itt is a szülői közösség kezdeményezte, szervezte és valósította meg, a telekvásárlástól a különféle építési módok felkutatásán és a tervezésén át, az építkezés gazdasági lehetőségének megteremtésén keresztül a konkrét folyamat megszervezéséig és lebonyolításáig. Az anyagi lehetőségek szűkössége, a közösség igényeinek eleven ismerete és a „részvételi tervezés” folyamatának természetes működtetése olyan *pragmatikus szempontokat* helyezett előtérbe, amelyek az épület tervezésének alapvető döntéseit határozták meg.

A belterületbe vont, a falu szélén lévő telek felső, a visegrádi úthoz közeli telepítése a település autósforgalomtól való távlatos tehermentesítését szolgálja. A kompakt, ezért takarékos beépítési forma, a kezdeti adományokból és racionális döntésekből származó, szalma-, majd konténer-technológiákkal való kísérletek felváltása hagyományos, a szintvonalakkal párhuzamos, a földmunkákat minimalizáló hosszanti beépítésre az építési mód leggazdaságosabb megoldásához vezetett. Az építési szabályzatban előírt minimum 30, de maximum 45 fokos tetőhajlásszögnek megfelelő magastető logikus, a hosszanti barakk-jelleget elkerülő harántirányú, so-

rolt alkalmazása szinte képletszerű következmény volt. A szűkös anyagi lehetőségek miatt egy belvárosi épület bontási melléktermékeinek adódó felhasználása, a bontott anyagok betervezése gazdasági szükségszerűség volt (az ablakok, világítótestek és szaniterek egy SZÁMALK-épület elbontásából származtak). A beépítés távlatos, további három épületben gondolkodó koncepciója pedig az iskolaépítés, mint folyamat fenntarthatóságát képes távlatosan is biztosítani. Mind-mind praktikus, racionális és gazdaságos döntések ezek, amelyeket a tervező – egyszersmind az egyik szülő –, Valkai Csaba nem az épületet megbéklyózó kötöttséggént, hanem termékeny peremfeltételekként tudott hasznosítani.

A törökök által elpusztított, egykori pilisszentlászlói pálos kolostorépület helyén álló templom ma a falu peremén helyezkedik el, ahogy az új iskolaépület is. Miként az egykori kolostorudvart épületek vették körül, a később új egységekkel (óvodával, újabb tantermi szárnyakkal) kiegészülő iskolaegyüttes is közös udvarra néz majd. Míg azonban a kolostorudvart a kerengőfolyosó határolta, addig itt fordított helyzet kezd kialakulni: a tantermek néznek az udvar felé és a közlekedőterek kifelé. Az analógia segít elképzelnünk a még papíron sem létező épületegyüttes másik három elemét. Az épület-pozíciók a telek adottságai miatt kézenfekvőek, azonban majd akkor körvonalazódnak pontosan, akkor válnak architektúrává, ha a konkrét igények és lehetőségek megfogalmazzák ugyanazon építési szándékot, mint ami az első épület megszületéséhez vezetett.⁴ Tudható, hogy a most megépült iskolaépület egykor majd az együttes *műhelyépülete* lesz. Ez segít megérteni a jelenlegi helyzet kompromisszumait: a félig földbe süllyesztett, zsákutca-jellegű zsidongót és a nem ideális arányú és benapozású tantermet. A jelenleg nem létező, az iskolához tartozó fedett-nyitott terek is gazdagítanák külső és belső tér kapcsolatát.

Az épületben négy tanterem és a Waldorf-iskolákban nélkülözhetetlen, itt galériás kialakítású euritmia-terem (a mozgásnak, táncnak helyet adó kulcsfontosságú közösségi tér) és a kiszolgáló vizesblokk kapott helyet, amelyek mind a lejtésvonalakkal párhuzamos zsidongótérből nyílnak. A tömegformálás követi a térstruktúra rendszerét, egy nagy és öt kisebb összetolt, a tetőhajlásszögekre merőlegesen alig észrevehetően lejtő nyeregteret bontja kisebb tömegekre a mintegy 550 négyzetméteres kompakt

épületet, látszólag szenvtelen struktúrát teremtve. A koncepció (a Waldorf-elveknek megfelelő terek megalkotásán, a tantermek önállóságát hangsúlyozó tömegformáláson túl) alapvetően *keretet* teremtett, amelybe utólag költözött be – többek között a termék „belsőépítészetével”, kifestésével-kidíszítésével – az iskola oktatási módszereinek megfelelő vizuális környezet.

A pragmatikus folyamat azonban csak látszólag vezetett pusztán pragmatikus épülethez. Számos konnotáció, analógia és párhuzam felülírja a szenvtelen és szikár keret értelmezési korlátait.

Noha az összetolt tetők logikus következményei az építési előírásoknak, nehéz nem észrevenni az így kialakuló épülettest gyermekrajz-szerű, absztrakt lényyszerűségét, amelyben a „fej”-et az euritmia-terem tömege, míg a „test”-et az öt azonos traktus (négy terem és egy kiszolgáló blokk) sorolása jelenti. Ez a fajta lényyszerűség távol áll a hazai – Waldorf-iskolaépítést meghatározó – organikus építészetre jellemző direkt mimézistől, nem előírja és determinálja, hanem lehetővé teszi ezt az értelmezést is. Determinál vagy *megenged*: nagyon fontos különbség, kiváltképp egy – az érzelmi, intellektuális és gyakorlati affinitások egyenrangúságát hirdető – Waldorf-iskolában. Így természetes módon érvényesülnek más olvasatok is, ahogy az összetolt házak, mint hagyományos pilisszentlászlói faluképet is működő asszociációnak tűnik.

A nyeregteretők addíciójából létrejövő formálás azonban nem csupán a külsőt határozza meg. Míg a belső terekben az egyes termeknek sajátos, archetipikus házformát kölcsönöz, ezáltal hangsúlyozva önálló identitásukat, a hosszanti zsidongó terében kirajzolódik az egymás melletti házformák alkotta struktúra hosszmetszete. Míg a termeknél a tetősíkok alakjából adódó belső konkrét házformára utal, addig a zsidongó hullámzó tetőformája absztrakt téri világot tár elénk. Kétségtelenül az egyik legizgalmasabb tere az épületnek, amely feltárja a szerkesztés logikáját, és beavat abba. Itt a pragmatikus szempontok „melléktermékeként” izgalmasan elvont tér születik, amely ismert kortárs kísérletek sorába illeszti az épületet. Sou Fujimoto 2006-os „7/2 House” projektje hét archetipikus, összetorlódott házforma belső világát osztja két részre, a vápáktól és gerincektől eltolt belső lehatárolásokkal a pilisi példához hasonlóan érzékeltetve az épület struktúráját. A téri végeredmény közös, de ami Fujimotonál

konceptuális kísérlet, az itt, Pilisszentlászlón praktikus döntések sorából fakadó következmény elsősorban.

Az additív archetipikus formák alkalmazása a hazai építészetben ismert, a méretükben vagy funkciójukban kontextusidegen épületek regionális kötődését erősítő, kifejező építészeti fordulat. Sugár Péter tolcsvai Oremus (2000) és villányi Sauska-pincészete (2007) esetében a mögöttes nagy fesztávú tereket humanizálja, bontja le léptékében tájbarát, présház-reminiscenciát is hordozó elemekre a sorolt házformák alkalmazása. Ugyanez Kis Péter Laposa-pincészete (2010) esetében már egy építészettől független analógia, a kiömlött lávafolyások formavilágára transzformált présház-formák bütühomlokzatain jelentkezik. E két példa építészeti alapvetései döntően különbözök, mégis közös bennük a – szabályozások, a hely karaktere vagy más okból választott – stratégia, mely izgalmas, bizonyos értelemben érzelmes, a regionális kötődést kifejezni vágyó formáláshoz vezetett. Ugyanez a pilisszentlászlói épület esetében mintha *fordított* lenne: a regionális kötődést kifejező, vagy inkább teremtő magastető, archetipikus forma a pragmatikus döntésekből fakadó eredményként született meg.

A konfliktusok, a praktikus, elsősorban nem építészeti kötöttségek és körülmények tehát valóban „álruhás varázslóknak” bizonyultak. Prekonceptió helyett eredményként, ha tetszik, következményként egy szokatlan építészeti magatartás áll előttünk, amelynek jelentősége, hogy az elmúlt másfél évtized regionálisként megismert hazai példáihoz képest indirekt utat választva képvisel és teremt beazonosíthatóan helyi identitást.

Jegyzetek:

¹ In: Vekerdy Tamás: Mit érnek a dogmák? Új Waldorf-iskola Pilisszentlászlón, in: Octogon, 2013/1, 29-31. o.

² Az épületről részletesen: „H House / Budapesti Műhely” 28 Sep 2012. ArchDaily.

Accessed 05 Apr 2013. <<http://www.archdaily.com/276225>>

³ In: A pilisszentlászlói Waldorf iskola építése – interjú Lang Andrásal, in: Építészfórum, 2013.02.22., <http://epiteszforum.hu/a-pilisszentlaszloi-waldorf-iskola-epitese-interju-lang-andrassal>, utolsó megtekintés: 2013. március 31.

⁴ Az épületnek, illetve a majdani épületgyűttesnek ez a valósággal való nagyon szoros szimbiózis rokon a Janesch Péter és Karácsony Tamás által tervezett perbáli fogytékos gyermekotthon építéstörténetével, ahol legelső elemként a kerítés épült meg, majd évek alatt egymás után születtek az újabb és újabb épületek, nem előre megtervezett helyszínrajz alapján, hanem a fokozatos igényeknek és lehetőségeknek megfelelően. Ma műegyetemi építőtáborok folytatják ugyanazt a természetes folyamatot, amit egykor a kerítés építése kezdett meg.

(A cikk az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült.)

The Waldorf school has been based in this village in the Pilis Hills for almost ten years. At the beginning it had some 30-40 students, but their number has increased to 200 by now. As the institution needed more and more space, building a school was a must also because of the intensive motor traffic making life here more and more stressful. As in each case of the Waldorf schools all over the world, the construction was the initiative of parents here: their community organized and realized the project starting from the purchase of the site to surveying a variety of building methods and design to providing for the financial means and carrying out the actual procedure. As a result of the modest financial potentials, the exact information about the needs of the community and the natural managing of the „participating designing” pragmatic aspects came in focus that defined the basic decisions concerning the designing process.

Uprated as the inside region of the village, the upper part of the site on the periphery was developed as it is near the road to Visegrád and thus could help to decrease motor traffic crossing the settlement in the long run. The compact and thus economical development form, the replacement of the initial experiments on straw and container resulting from the first donations and rational decisions by traditional longitudinal development running parallel with the level lines also minimalizing earthworks brought about the most economical solution of construction here. Prescribed in the relevant construction regulations (the minimal inclination of the roof is 30, but maximum 45 degrees) the high roof is a logical solution avoiding the longitudinal barrack-like character applied transversely in a terraced design which was an almost inevitable and formula-like consequence. Owing to the modest financial means, the reutilization of recycled materials from the demolition of a downtown building was a must also calculated in the budget as an economic necessity (the windows, illuminating bodies and sanitary ware are from a pulled-down SZÁMALK-building). The long-term concept of development embracing three buildings guarantees for the sustainability of the school construction project and the process as such in the long run. All these decisions have proven to be practical, rational and economical that Csaba Valkai – the designer, besides a parent himself – managed to utilize as fertile conditions instead of experiencing them as

confines limiting his project.

Once standing on the site of the former Pauline monastery in Pilisszentlászló destroyed by the Turkish occupation, the church is now pushed to the periphery of the village just like the new school building. Much in the same way as the former cortile of the monastery had been surrounded by buildings, the school complex made complete by the later built new units (a kindergarten and a new wing to house classrooms) will also overlook the common yard. Whereas the cortile of the monastery was defined by a wrap-around corridor, here the situation is just reversed: the classrooms face the yard whilst the communicating spaces turn outward. This analogy helps us to imagine the other three components of the final complex that still do not exist even in a blueprint. Owing to the terrain the positions of the buildings are inevitable, but will only be finalized exactly and turn into architecture if the actual needs and potentials define the same intentions of construction that resulted in the birth of the first building. We may know already that the recently built school building is to house the workshops of the future complex. This information helps to understand the compromises of the present situation: the dead-end street-like lounge half sunk underground and the classrooms lacking ideal proportions and light or the yet non-existing open and closed spaces belonging to the school would also enrich the relations of exterior and interior spaces.

Four classrooms in the building and in the Waldorf-schools are a must: here the galleried eurythmia-room (an important communal space for physical education, movement and dance) as well as the ancillary water blocks are housed here, all of them opening from the lounge parallel with the slope lines of the terrain. Mass formation follows the system of spatial structure, a larger and five smaller saddle roofs pushed together and perpendicular to the inclinations of the roofs to break up the appr. 550 square metre compact building into smaller units by a saddle roof with a hardly visible inclination and thus to create a seemingly neutral structure. The concept (beyond creating spaces in accordance with the Waldorf principles

and mass formation emphasizing the independence of the classrooms) primarily created a framework into which it moved into later on – among others by the „interior design” of the classrooms, painting and decorating them – to create a visual environment in line with the educational methods applied by the school.

The pragmatic process, however, only seemingly lead to a purely pragmatic building. A large number of connotations, analogies and parallels overwrite the obvious and strict limits of interpretation.

Although the clustered roofs are logical consequences of regulations, one cannot help noticing the abstract creature-like character of the building body resembling children's drawings: the „head” being the eurythmia-room, whilst the „body” is made up by the row of the five identical tracts (four rooms and a service block). This kind of organic creature-like design is a far cry from the direct mimesis typical of Hungarian organic architecture defining Waldorf-school architecture as it does not prescribe and determine, but also allows for this interpretation. There is a world of difference between determination and allowance: it is especially significant in the case of a Waldorf school propagating the equality of emotional, intellectual and practical affinities. Here also other interpretations can prevail in a natural way as the clustered houses seem to be a working association as the overwritten versions of the traditional village-scape of Pilisszentlászló.

The formation resulting from the application of saddle roofs does not only define the exterior. Whilst lending a unique archetypal house form to some of the rooms, it also emphasizes their individual identities, and in the longitudinal lounge the section of the structure made up by the house forms standing next to each other is also visible. Whilst in the rooms the shapes of the roof planes refer to an actual interior house form, the undulating roof form of the lounge opens up an abstract spatial world.

Undoubtedly a most exciting space of the building is the one opening up the logic of organization and initiating us into its secrets. Here the pragmatic aspect resulted in „by-products” and thus brought about an excitingly

abstract space that fits the building into the series of well-known contemporary experiments. Sou Fujimoto's „7/2 House” project in 2006 divided the inner sphere of seven archetypal clustered house designs into two parts, making the structure of the building perceptible by inner confines distanced from the furrows and backbones, in a similar way as in the Pilis example. The spatial outcome is similar too, but what counts as a conceptual experiment for Fujimoto turns out to be primarily a consequence here in Pilisszentlászló as a result of a series of practical decisions.

Also known in the practice of Hungarian architecture, the application of additive archetypal forms is an architectural twist expressing and reinforcing the regional binding of buildings that are alien in their context because of their dimensions or functions. Designed by Péter Sugár, the Tolcsva-based Oremus (2000) and Villány-based Sauska winery (2007) are examples of humanizing large-span spaces breaking them down into components that are landscape-friendly in their scales, whilst also carrying reminiscences of presshouses. The same solution in the case of Laposa winery designed by Péter Kis (2010) is an analogy independent of architecture: the press-house forms transformed into the forms of lava flows appear on the butt elevations. These two examples strikingly differ from each other as far as their architectural basics are concerned, and yet they share the strategy – chosen because of regulations, the character of the location or for other reasons –, which resulted in an exciting, to some extent emotional formation also expressing the wish to bind locally. The case of the building in Pilisszentlászló, however, appears to illustrate quite the contrary: the high-roofed archetypal form here expressing or more precisely creating regional attachment was born as a result of pragmatic decisions. As an achievement instead of a preconception, or preferably as a result and consequence, an unusual architectural behaviour is exemplified here which is significant because compared to Hungarian examples we have come to know as regional ones in the past 15 or so years it represents and creates an identifiable local identity in an indirect way.

SZEGŐ GYÖRGY: A „GOETHEANUM-MÁSOLATOK” VÉDELMEBEN

Az építés sodrában nem feledkezhetünk meg a Waldorf oktatás misztikájáról. Hamvas szerint „minden tetteknek szakrális művelésnek kell lennie. Az éber tett, amely elhatározással művel, egyre gyarapszik; az erő a tevékenységből táplálkozik, s egyre erősebbé, hatalmasabbá válik” (*Scientia Sacra*, Magvető. 1988). Tóthfalusi Anna fűzte ezt hozzá a pilisszentlászlói iskola terveihez az Antropozófia folyóirat *Rudolf Steiner 150 éve* jubileumi számában (22. évf. 1. sz. 46-47.o.) Helyi képeket is felvillantott: „a székelyszáldobosi Irma pityókás kenyérsütést tanít a Pilis-Mű-ben. A Waldorf-óvodák varázslatos szertartásától igen különböző a mi poénkodással álcázott félszegségünk, amivel ehhez a misztériumhoz közelítünk. És felmerül bennem a kérdés: miért is tesszik a bölcs székelysé e messzi földről érkezett, az anyagi világgal való kötődést legerősebben hordozó burgonyát a fénymagokból készülő kenyérünkbe?” Önkritikus, féltő szavak. Hasonló analógiát érzékelem a Szabó Levente által idézett Vekerdy Tamás-cikkben is (*Mit érnek a dogmák?* Octogon 2013/1. 29. o.) A tanár úr nem építészetről, de az építés drámájáról ír. Arról, hogy milyen előzmények után jutott tető alá az iskola. A leégett szalmabálákról, az elvetett Magortherm könnyűbeton változatról, a kelenföldi Számalk-bontásból hozott nyílászárókról, a Magnetbank támogatásáról. Soraiiban benne van a szeretet, és a kenyérbe sült krumpli is, Tóthfalusi Anna kétkedő példázata.

Kérdeztem Vekerdy tanár urat magáról a házról – azt felelte: „minden benne van abban a cikkben.” Ott így összegezett: „Az épület Waldorfot lélegzik.” A legjelentősebb magyar szakember állítását nincs ok megkérdőjelezni. Ám ezt nem építészeti véleményként fejt ki, az építés drámáját méltatja. A korábbi Waldorf-iskolákat „kicsit lehangoló rutin” minősítéssel summázza. Az imént idézett jubileumi Antropozófia

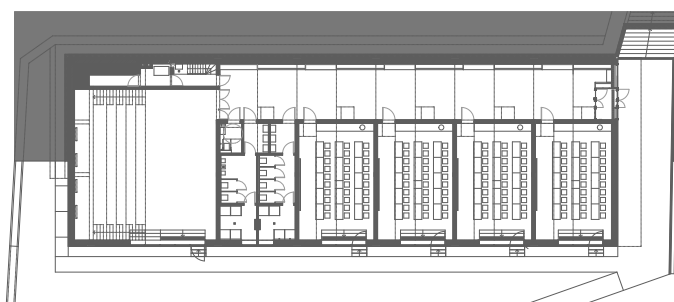
szám 41. oldalán Ertsey Attila egy egész építészet programját adja: „A második Goetheanum rejtély. Egy üres barlang, amely arról beszél, aki nincs itt. Talán jövőbeli feladatunkról beszél, egy még érthetetlen nyelven, az építés drámája itt is eleven történet.” Azért is, mert előzőleg az első Goetheanum drámájáról ír. Arról, hogy az olyan, mint a jeruzsálemi Templom, és „a templom-legenda írja le, hogy Salamon, mint az ábeli ág leszármazottja, rendelkezett a kozmikus bölcsességgel. Őnmaga azonban nem volt képes a Templom megépítésére, ezért megbízta Hirámot, a Káin-ivadékot, aki képes volt rá. Hirám tudta egyedül kiönteni az érc tengert, azt a medencét, mely a templom előterében állott, és amelyben a hét bolygó fémeit olyan arányban kellett összekeverni, hogy a keletkező keverék áttetszővé váljon. Ez a titkos recept, az arány Ég és Föld összhangjának, a harmóniának ismeretét jelentette. Ezzel az ismerettel kell minden építésznek rendelkeznie, hogy az épület a harmóniát valósítsa meg, ami mai nyelvre lefordítva az individuális és a szociális szükségleteknek való megfelelést jelenti...”

Az olvasó ítélje meg, egy Waldorf-iskola építése engedhet-e ebből a maximumból. Dönthet, ez a mérce idejé múlt-e, vagy netán már Hirám eredeti legendája is egy new age-sztori? A Szabad Gondolatban Kálmán István lábjegyzetét válaszként olvasom: „egyre gyakrabban lép fel az emberek tudatában az »emberközpontúság« gondolata, hogy az embernek kell a társadalom középpontjában állnia. A valóság azonban az, hogy nem az ember van a társadalom, vagyis a szociális organizmus középpontjában, hanem az emberi én-tevékenység, ami az embert az állati létből az emberlétbe akarja fölemelni. Az emberközpontúság absztrakt gondolata azonban arimáni sugallat, ami a létesülésben levőt statikussá akarja merevíteni...” (2013/1. 39. o.) Ezt a statikusságot akarja feloldani az euritmia: „A tulajdonképpeni dallam eleme jól összehasonlítható a plasztika elemével. A plasztikus elem térben, a melodikus időben rendezett. De akinek van érzéke az időbeli tájékozódáshoz, fürge és eleven benne, rá fog jönni, hogy a dallam elemében egyfajta időbeli plasztika él.” (Steiner GA 301) A korábbi „Goetheanum-másolatok” dallama számomra közelebb áll az üres barlang misztikájának végtelen gazdagságához, a létesülésben lévő – iskola / iskolás – fölemeléséhez. Ez a funkció.

György Szegő: In Defense of the „Goetheanum-Replicas”

In the drift of construction we should not forget about the mystics of Waldorf education. The jubilee issue of Antropozófia (22nd year, No. 1) Attila Ertsey publishes an entire programme of architecture: „The second Goetheanum is a mystery. An empty cave which speaks of someone who is not among us any more. It may as well speak of our future task, in a yet uninterpretable language, the drama of construction being a lively story here.” Also because previously he wrote about the drama of the first Goetheanum saying that it is much like the Temple in Jerusalem.

„This is the secret formula, which meant the knowledge of the proportions of the Heavens and the Earth, which is harmony itself. Every architect must possess this kind of knowledge to be able to construct buildings that realize harmony, which is translated into today’s language as the capacity to meet the individual and social needs...” Let the reader assess whether the construction of a Waldorf school could compromise and aim for less than this maximum. Can it make a decision, is this standard outdated or is it the case that already Hiram’s original legend has proven to be only a New Age-story? „The components of the actual melody are handily comparable with that of sculpture. The sculptural element is spatially organized, whilst melody is temporarily.” (Steiner GA 301) To my mind the melody of the earlier „Goetheanum-replicas” is closer to the infinite richness of the mystics of the empty cave and thus to the elevation of the school/schoolchildren being born right now.

Építészet / design: Valkai és Fia Kft.

Építész / architect: Valkai Csaba

Belsőépítészet / interior design: Valkai Csaba, Ükös Tamás, Kattner Kriszta – Valkai és Fia Kft., Studio Concept

Statika / structure: Dr. Hortobágyi Zsolt – Hortobágyi Mérnöki Bt.

Épületgépészet / technical installations: Oltvai András – Art-Tax Szolgáltató Szövetkezet

Elektromos tervezés / electrical engineering: Rudolf János – PVV-BITECH Kft

Közmű / public utilities: Poroszlai József – P+P Consult Mérnöki Iroda Kft

Beruházó / client: Kékvölgy Zrt.

Kivitelező / main contractor: ARCHIKEL Kft.